ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

2023 г.

ДОКЛАД

от проведени чрез анкетна карта – интервю проучвания относно прилаганите политики и механизми за опазване на околната среда и климатичните промени в общините в България

Проект BG05SFOP001-2.025-0087-C01
„Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение на политики на местно ниво за адаптиране към Зелената сделка", финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд и Националният бюджет на Република България

Фондация „Ес О Ес Предприемачи"

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящото проучване е изготвено в рамките на проект **BG05SFOP001-2.025-0087-C01 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение на политики на местно ниво за адаптиране към Зелената сделка"**, финансиран от Оперативна програма „Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд и Националният бюджет на Република България.

Проектът се изпълнява в партньорство между Фондация „Зелена индустрия, иновации и технологичен трансфер" в качеството ѝ на бенефициент и Фондация „Ес О Ес Предприемачи" в качеството ѝ на партньор.

Общата цел на проекта е свързана с постигане на ефективен диалог за откритото и отговорно партньорско управление по отношение на водените политики за опазването на околната среда и климатичните промени и адаптацията им към Зелената сделка.

Специфичните цели на проекта са:

1. Провеждане на проучване и анализ на съществуващите активни политики за адаптация към Зелената сделка в европейски мащаб.

2. Разработване на анкета и провеждане на проучване на прилаганите политики и механизми за адаптиране към Зелената сделка в общините в България.

3. Оценка на потенциала на въздействие на политиките, свързани с опазване на околната среда и климатичните промени чрез провеждане на специализирани практически семинари за насърчаване на адаптирането им към Зелената сделка в три български общини.

4. Организиране на информационна кампания чрез провеждане на активна кампания в социалните мрежи с цел повишаване на обществената осведоменост и насърчаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на водените политики за опасване на околната среда и климатичните промени на местно ниво, както и адаптирането им към Зелената сделка.

Проучването е извършено в рамките и за целите на изпълнението на **Дейност 2 „Анкетно проучване"** по проекта. Обобщаването и анализирането на данните от анкетното проучване показва какви са прилаганите политики и механизми за адаптирането на политиките за опазване на околната среда и климатичните промени към Зелената сделка на общинско ниво. На база извършеното проучване се извеждат препоръки към общините в

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

България насочени към по-добро управление и опазване на околната среда, както и адаптация към климатичните промени.

Дейност 2 „Анкетно проучване"

Дейност 2 „Анкетно проучване" е една от дейностите, заложени по проект „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение на политики на местно ниво за адаптиране към Зелената сделка". Дейността се изпълнява от Фондация „Ес О Ес Предприемачи" в качеството ù на партньор по проекта.

Проучването е извършено в рамките и за целите на изпълнението на **Дейност 2 „Анкетно проучване"** по проекта. Обобщаването и анализирането на данните от анкетното проучване показва какви са прилаганите политики и механизми за адаптирането на политиките за опазване на околната среда и климатичните промени към Зелената сделка на общинско ниво. На база извършеното проучване се извеждат препоръки към общините в България насочени към по-добро управление и опазване на околната среда, както и адаптация към климатичните промени.

Целта на дейността е да се разработи анкетна карта и да се проведепроучване на прилаганите политики и механизми за опазване наоколната среда и климатичните промени в общините в България. Внастоящият проект си поставяме за цел анкетата да се извърши подформата на пряко интервю с поне 30 лица от поне 30 български общини.

Изпълнението на дейността е разделено на следните основни етапи:

- Етап 1) Разработване на анкетна карта
- Етап 2) Провеждане на проучване чрез интервюта относноприлаганите политики и механизми за опазване на околната средаи климатичните промени в общините в България
- Етап 3) Анализ на изведената от предходните етапи информация и съставяне на съответните изводи в отделен доклад.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

РЕАЛИЗАЦИЯ. РАЗРАБОТВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА АНКЕТНА КАРТА – ИНТЕРВЮ

Настоящият доклад отразява резултатите от проведеното проучване чрез разработена конкретно за целите на проекта Анкетна карта – интервю. Представители на 31 общини в България посочват кои принципи прилагат общините за опазване на околната среда, кои са приоритетите, заложени в политиката на общините за опазване на околната среда, кои са основните стратегически цели на общините, свързани с опазване на околната среда, кои дейности извършват общините, за опазване на околната среда, какви конкретни дейности предприемат общините, за подобряване качеството на атмосферния въздух и водите, какви мерки предприемат общините, за ефективно управление на отпадъците, какви действия предприемат общините, за запазване на защитените територии и биологичното разнообразие, какви мерки са предприели общините, за управление, намаляване и предотвратяване на шума в околната среда, как общините опазват зелените площи в населените места, какви дейности се извършват в общините,, свързани с адаптиране към изменението на климата, какви цели са си поставили общините,, свързани с адаптиране към климатичните промени, какви мерки са предприели общините, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в секторите „Градоустройство", „Здраве", „Енергетика", „Транспорт", „Селско стопанство", „Управление на води", „Околна среда" и „Туризъм". В проучването са взели участие трима представители на малки и средни предприятия.

Целта на проучването е да се установят прилаганите политики и механизми за опазване на околната среда и климатичните промени в общините в България.

Целеви групи: заети лица в 30 общини в България.

Метод за набиране на информацията: попълване от респондентите (представители на 30 общини в България) на специално разработена за целите на проекта Анкетна карта – интервю, както и представители на малките и средни предприятия.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

Начин на провеждане: Анкетната карта – интервю се разпространи чрез изпращане на респондентите по електронната поща в Word формат, разпращане линк към анкетата в Google Forms.

С респондентите бяха проведени множество телефонни разговори преди попълването на анкетната карта, както и с част от тях бяха проведени лични срещи, на които бяха обсъдени фрагменти от анкетната карта, свързани с опазването на околната среда и адаптацията към климатичните промени.

Част от респондените участваха в проучването като анкетата бе попълнена чрез телефонно интервю.

Проучването бе проведено за периода: август – септември 2023 г.

Брой попълнени Анкетни карти – интервюта: 31 бр. респонденти, представители на общините в България

Брой малки и средни предприятия, с които са проведени лични интервюта:3 бр.

Териториален обхват на проучването: на територията на България.

Анкетната карта – интервю, предназначена за представители на общините в България се състои от 26 въпроса като първите петнадесет въпроса са насочени към управление и

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

опазване на околната среда в Общината, а останалите единадесет въпроса са насочени към климатичните промени в общините в България.

В методологически план са залегнали общи принципи на професионално изпълнение на поставените задачи на основата на техническото задание, като изготвянето на ясни въпроси, професионална работа с респондентите при попълване на анкетните карти, етично поведение и отношение в общуването с респондентите. Изграденият методологически апарат и технология на наблюдението и регистрирането на отговорите се базират на високи етични професионални стандарти за работа на територията на Европейския съюз.

Анкетната карта е разработена на база отворени и затворени въпроси. При закрития (затворения) въпрос са дадени възможните варианти на отговори и анкетираният посочва един или повече от тях. Открит (отворен) въпрос е този, при който анкетираният е оставен свободно да даде свой отговор и да го запише.

Анкетната карта – интервю е представена в ***Приложение 1*** към настоящия доклад.

Общини, обхванати в проучването: Община Белене, Община Тетевен, Община Свищов, Община Сапарева баня, Община Белослав, Община Сандански, Община Столична община - район "Надежда", Община Благоевград, Община Пловдив, Община Кочериново, Община Белоградчик, Община Враца, Община Драгоман, Община СО р-н Искър, Община Тутракан, Община Чирпан, Община Болярово, Община Твърдица, Община Кула, Община Бяла Слатина, Община Тервел, Община Брацигово, Община Сухиндол, Община Община Лом, Община Монтана, Община Съединение, Община Калояново, Община Завет, Община Куклен, Община Лясковец, Община Искър

В проучването взеха участие служителите на общините, като най-основно това са заетите служители, заемащи позиции в дирекции и отдели в направления „Благоустройство и екология", „Екология", „Устройство на територията и управление на отпадъците", „Строителство, устройство на територията и околна среда", „Устройство на територията" и др. сходни по дейност звена в общините.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

РЕЗУЛТАТИ ОТ АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ

РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОУЧВАНЕТО СА ОБОБЩЕНИ И ПРЕДСТАВЕНИ В СЛЕДВАЩИТЕ РЕДОВЕ:

На въпрос № 1 разпределението на отговорите е показано в следната графика:

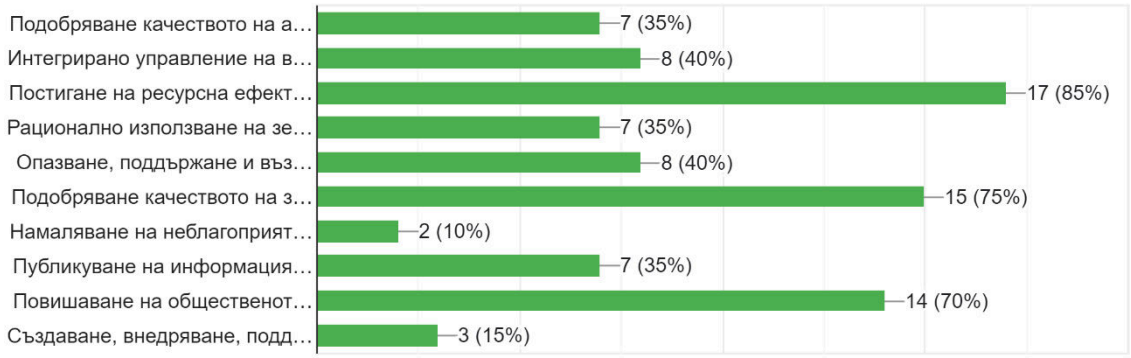

Фигура 1

Фигура 1 отразява отговорите на въпрос *№ 1 Кои от следните принципи прилага Общината за опазване на околната среда?* Диаграмата разкрива, че общините прилагат сходни принципи за опазване на околната среда, като най-голям дял (60 %) от респондентите са посочили отговор „Устойчиво развитие". С близък резултат в процентно изражение (50 и 55 %) са и отговорите "Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве и околната среда", "Участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда", "Информиране на гражданите за състоянието на околната среда", „Възстановяване и подобряване качеството на околната среда в замърсените и увредени райони" и „Предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях". Въпрос № 1 цели да изясни какви са основните принципи, които прилагат общините на местно ниво с цел опазване на околната среда.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

2. Кои са приоритетите, заложени в политиката на Общината за опазване на околната среда?

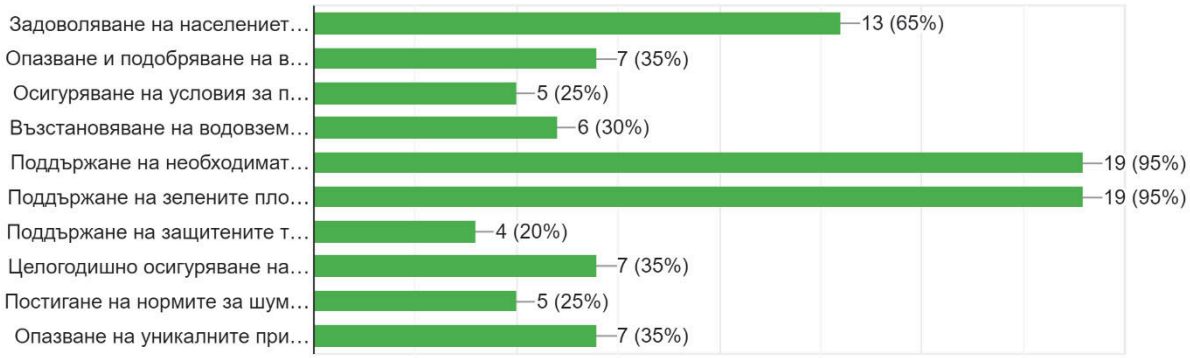
Фигура 2

Фигура 2 отразява отговорите на въпрос *№ 2 Кои са приоритетите, заложени в политиката на Общината за опазване на околната среда?* Диаграмата разкрива, че общините залагат на сходни принципи при формирането на политиките им за опазване на околната среда, като най-голям дял (85 %) от респондентите са посочили отговор „Постигане на ресурсна ефективност чрез прилагане на йерархията при управление на отпадъците, предотвратяване на образуването им, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването им чрез рециклиране, намаляване на депонирането и ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве".

С близък резултат в процентно изражение (75 %) е отговор „Подобряване качеството на зелените площи и повишаване на залесяването и облагородяването на пустеещи терени".

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

3. Чрез прилагане на политики и механизми за опазване на околната среда Общината се стреми към:

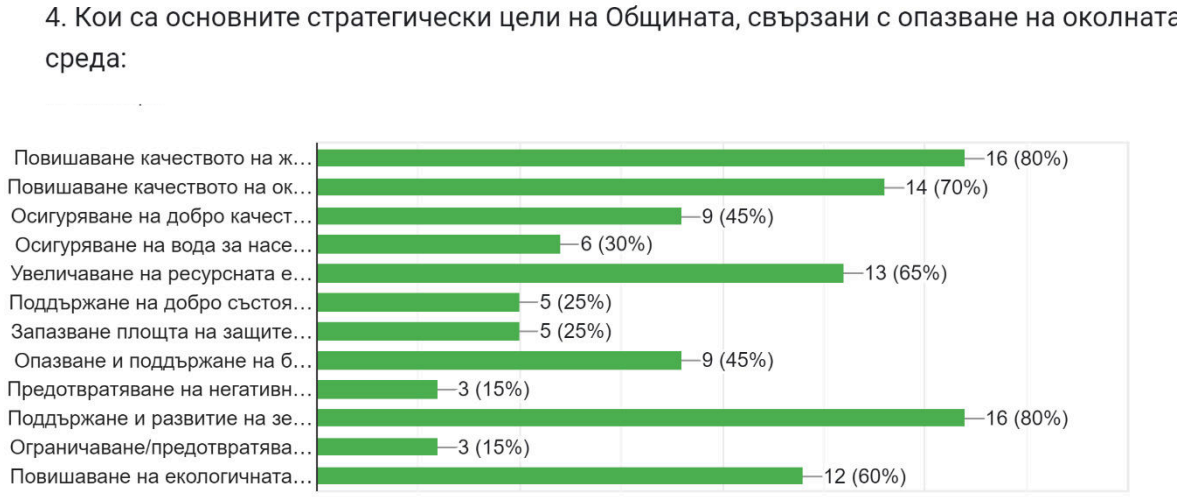
Фигура 3

Фигура 3 отразява отговорите на въпрос № 3 **Чрез прилагане на политики и механизми за опазване на околната среда Общината се стреми към…** Диаграмата разкрива, какво е разбирането на анкетираните респонденти относно целта и влиянието на прилаганите политики и механизми за опазване на околната среда. Два от възможните отговори са събрали равен брой отговори - 95 % от отговорите са „Поддържане на необходимата чистота по улиците, зелените площи и др. части, редовно събиране и извозване на отпадъците, поставяне на достатъчен брой съдове за събиране на отпадъци" и „Поддържане на зелените площи за широко обществено ползване, изграждане на нови и поддържане в съответствие с нормативните изисквания на съществуващите съоръжения в детските площадки".

С най-нисък резултат в процентно изражение (20 %) е отговор „Поддържане на защитените територии".

Въпрос № 3 цели да изясни какви разбиранията на общинските служители относно целта и влиянието на прилаганите политики и механизми за опазване на околната среда.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

Фигура 4

Фигура 4 отразява отговорите на въпрос № 4*:* **Кои са основните стратегически цели на Общината, свързани с опазване на околната среда?** Диаграмата разкрива, какви са стратегическите цели според анкетираните общински служители, свързани с опазване на околната среда. Най-голям дял (80 %) от респондентите са избрали два от възможните отговори, както следва: „Повишаване качеството на живот на жителите в Общината и намаляване до минимум риска за човешкото здраве чрез непрекъснато подобряване състоянието на отделните компоненти и фактори на околната среда" и „Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване".

С най-нисък резултат в процентно изражение (15 %) са отговорите „Предотвратяване на негативното влияние на вредните физически фактори шум, йонизиращи и нейонизиращи лъчения" и „Ограничаване/предотвратяване на рисковете пред Общината в следствие от изменението на климата и адаптиране на Общината към случващите се климатични промени". Въпрос № 3 цели да изясни какви са стратегическите цели, на които общините залагат с цел опазване на околната среда.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

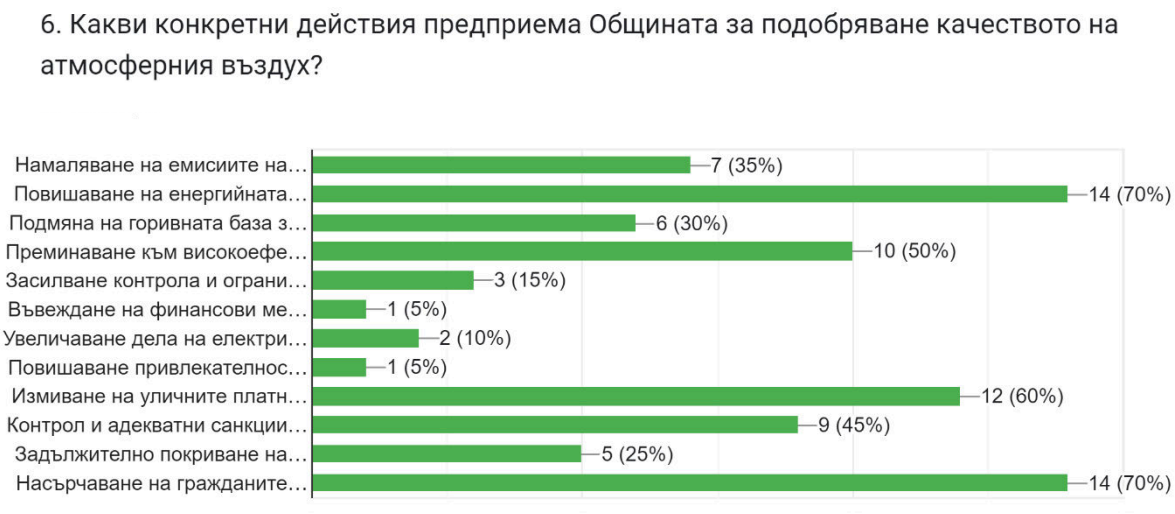
Фигура 5

Фигура 5 отразява отговорите на въпрос № 5**: Кои от посочените дейности извършва Общината за опазване на околната среда?** Диаграмата разкрива, какви дейности извършва общината, свързани с опазване на околната среда. Най-голям дял (90 %) от респондентите са избрали два от възможните отговори, както следва: „Почистване коритата на реките;" и „Намаляване количеството отпадъци чрез развиване на система за разделно събиране, а (85 %) от респондените са посочили отговор „Въвеждане на енергоспестяващи мерки в общинските сгради и уличното осветление".

С най-нисък резултат в процентно изражение (15 %) са четири от възможните отговори „Отпечатване и разпространение на листовки/брошури за информация за околната среда и екологичното законодателство;" „Разширяване дела на транспортните средства,

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

работещи с екологични горива", „Реализация на мероприятия за борба с ерозията и замърсяването на почвите" и „Създаване на планове за действие за застрашени животински и растителни видове".

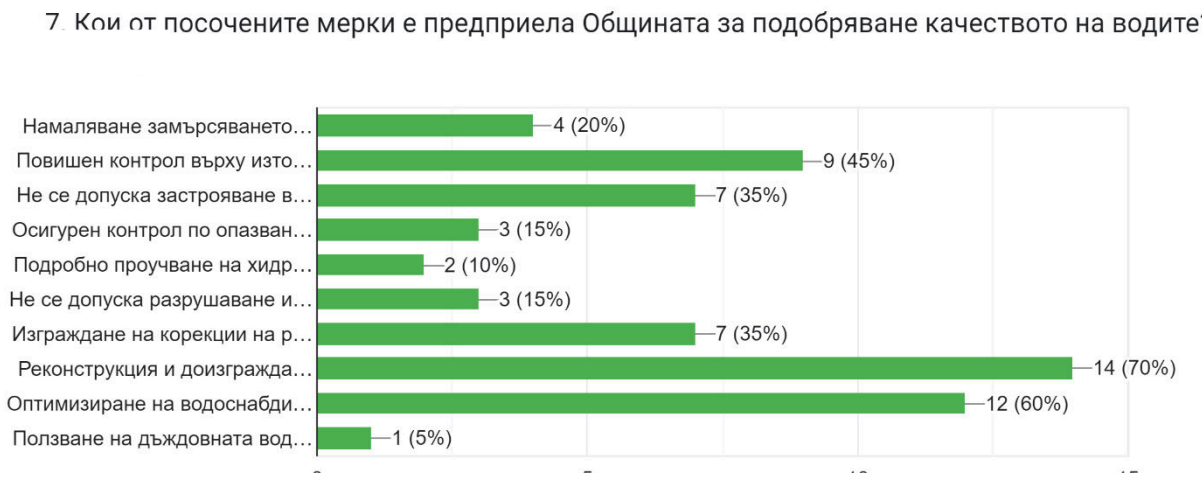

Фигура 6

Фигура 6 отразява отговорите на въпрос № 6*:* **Какви конкретни действия предприема Общината за подобряване качеството на атмосферния въздух?** Диаграмата разкрива какви конкретни действия предприема Общината за подобряване качеството на атмосферния въздух. Най-голям дял (70 %) от респондентите са избрали два от възможните отговори, както следва: „Повишаване на енергийната ефективност на жилищните сгради" и „Насърчаване на гражданите за активно включване в почистване и поддържане на зелените площи".

С най-нисък резултат в процентно изражение (5 %) е отговор „Въвеждане на финансови механизми, стимулиращи употребата на автомобили, изгарящи нискоемисионно гориво (втечнен газ, природен газ)", което е индикатор, че в българските общини все още не е предприета тази мярка.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

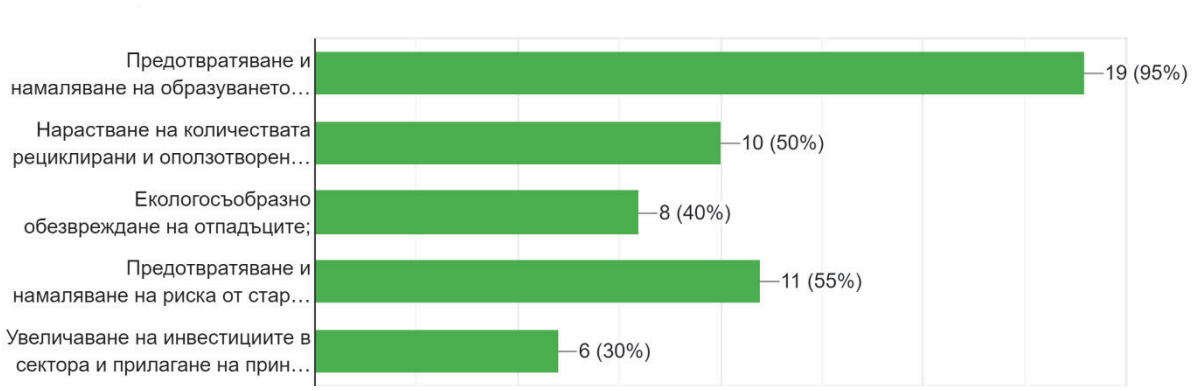

Фигура 7

Фигура 7 отразява отговорите на въпрос № 7*:* **Кои от посочените мерки е предприела Общината за подобряване качеството на водите?** Диаграмата разкрива какви конкретни мерки предприемат общините за подобряване качеството на водите. Най-голям дял (70 %) от респондентите са избрали отговор „Реконструкция и доизграждане на канализационната мрежа", а на следващо място (60 %) се нарежда отговор „Оптимизиране на водоснабдителната мрежа с цел предотвратяване загубата на вода".

С най-нисък резултат в процентно изражение (10 %) е отговор: „Подробно проучване на хидромелиоративните съоръжения за установяване на тяхното състояние и възможности за инвестиции във възстановяването им", което е показател, че в общините все още са слабо застъпени дейностите по оценка на хидромелиоративните съоръжения с цел тяхното възстановяване.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

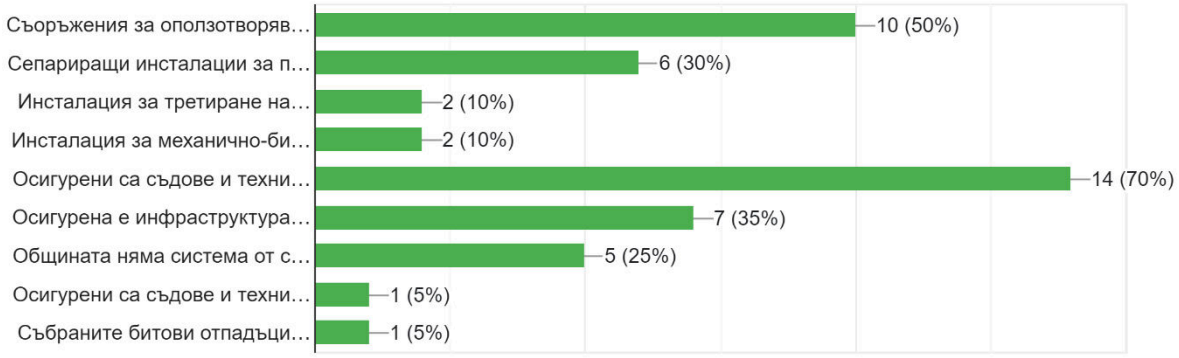
Фигура 8

Фигура 8 отразява отговорите на въпрос № 8*:* **Кои са основните приоритети, включени в политиката на Общината, свързани с управление на отпадъците?**

Диаграмата разкрива кои се основните приоритети за общините за подобряване качеството на водите. Най-голям дял (95 %) от респондентите са избрали отговор „Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците". Това е показател, че почти всички респонденти, участвали в проучването са заложили на превенцията като основен приоритет в политиките си за управление на отпадъците чрез предварително предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

9. Системата от съоръжения на Общината за третиране на битовите отпадъци включва:

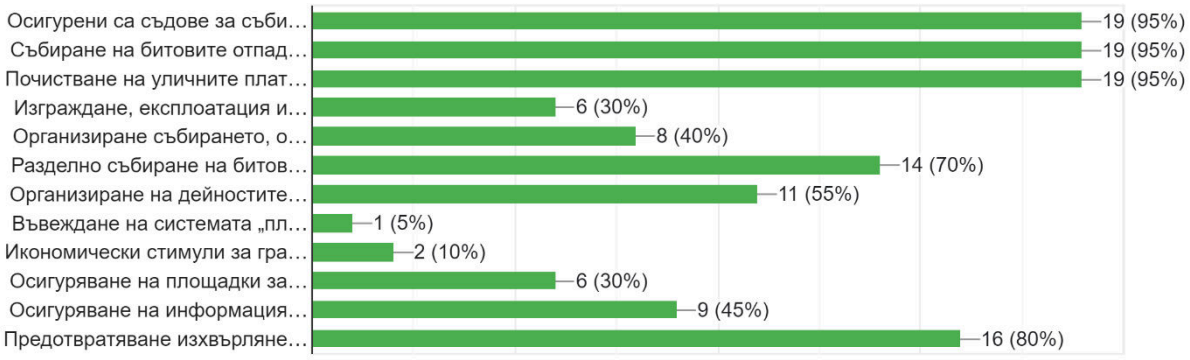

Фигура 9

Фигура 9 отразява отговорите на въпрос № 9*:* **Какво включва системата от съоръжения на Общината за третиране на битовите отпадъци?** Диаграмата разкрива какви конкретни действия предприема Общината относно третиране на битовите отпадъци. Най-голям дял (70 %) от респондентите са избрали отговор „Осигурени са съдове и техника за извозване на смесени битови отпадъци и за събиране и извозване на разделно събраните хранителни и кухненски отпадъци, както и на зелените отпадъци от обществените паркове и градини". Това е показател, че повече от половината от общините, включените в проучването са осигурили съдове и техника за извозване на смесени битови отпадъци и за събиране и извозване на разделно събраните хранителни и кухненски отпадъци, както и на зелените отпадъци от обществените паркове и градини.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

10. Кои от посочените мерки е предприела Общината за ефективно управление на отпадъците?

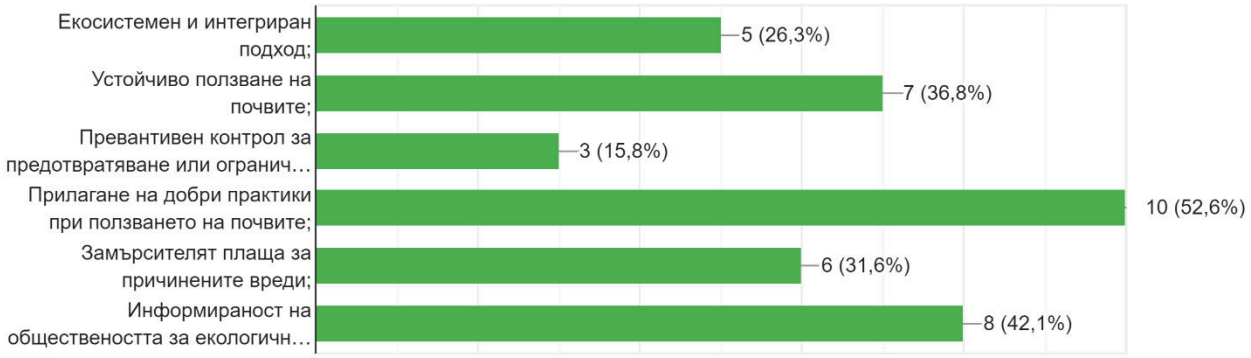

Фигура 10

Фигура 10 отразява отговорите на въпрос № 10*:* **Кои от посочените мерки е предприела Общината за ефективно управление на отпадъците?** Диаграмата разкрива какви конкретни действия е предприела Общината за ефективно управление на отпадъците. Тук три отговора са с равен процент като 95 % от респондентите са избрали отговорите „Осигурени са съдове за събиране на битови отпадъци – контейнери, кофи и др.", „Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депа и други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им", „Почистване на уличните платна, площадките, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване". Това е показател, че почти всички общини, включените в проучването, са създали предпоставки за ефективното управление на отпадъците.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

11. На кои от посочените принципи се основава политиката на Общината за опазване на почвите?

Фигура 11

Фигура 11 отразява отговорите на въпрос № 11*:* **На кои от посочените принципи се основава политиката на Общината за опазване на почвите?** Диаграмата разкрива кои принципи са заложени в политиките на общините с цел опазване на почвите. Най-голям дял (52,6 %) от респондентите са избрали отговор „Прилагане на добри практики при ползването на почвите", а на следващо място с най-голям брой отговори се нарежда отговор „Осигуряване на информация на обществеността чрез интернет страницата на Общината, както и по друг подходящ начин". Част от запитаните (31,6 %) са отговорили, че имат изградена практика замърсителят да заплаща за причинените вреди.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

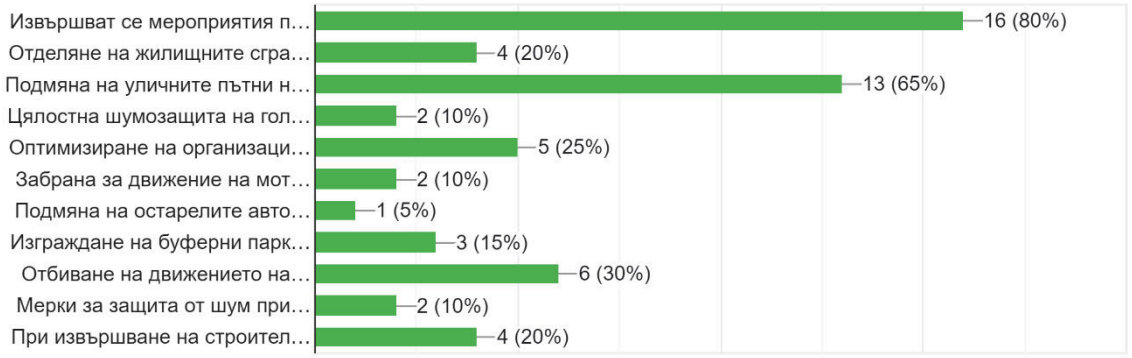

Фигура 12

Фигура 12 отразява отговорите на въпрос № 12*:* **Кои от посочените действия предприема Общината за запазване на защитените територии и биологичното разнообразие?** Диаграмата разкрива какви действия предприемат общините за запазване на защитените територии и биологичното разнообразие. Най-голям дял (50 %) от респондентите са избрали отговор „Провеждане на информационни кампании с цел запознаване на населението в Общината с биологичното разнообразие на нейната територия, както и с неговия природозащитен и законов статут и начините за опазването му". Това показва, че половината от общините полагат усилия и предприемат действия за запознаване и информиране на местното население относно биологичното разнообразие на техните територии, както и с техните природозащитни и законови статути и начините за опазването им. Интересен факт е, че 6,3 % от респондентите са дали отговор „друго" като са отговорили свободно, че работят съвместно с екологични организации.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

13. Кои от посочените мерки е предприела Общината за управление, намаляване и предотвратяване на шума в околната среда?

Фигура 13

Фигура 13 отразява отговорите на въпрос № 13*:* **Кои от посочените мерки е предприела Общината за управление, намаляване и предотвратяване на шума в околната среда?** Диаграмата разкрива какви дейности конкретни мерки се прилагат в общините за запазване на защитените територии и биологичното разнообразие. Най-голям дял (80 %) от респондентите са избрали отговор „Извършват се мероприятия по поддържане и озеленяване на площи", като на следващо място с дял от (65 %) е отговорът „Подмяна на уличните пътни настилки". Едва 10 % от запитаните да дали отговори „Цялостна шумозащита на големи зони за отдих", „Забрана за движение на мотоциклети и тежки камиони в определени часове и райони, в близост до лечебни и детски заведения" и „Мерки за защита от шум при проектиране на нови сгради и мерки за нормативно обоснована редукция на шума при реконструкция, основно обновяване, основен ремонт и преустройство на съществуващи сгради", което е индикатор, че в общини не е застъпена в достатъчна степен идеята за управление, намаляване и предотвратяване на шума в околната среда.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

Фигура 14

Фигура 14 отразява отговорите на въпрос № 14*:* **По какъв начин Общината опазва зелените площи в населените места?** Диаграмата има за цел да идентифицира какво прилагат общините за опазване за зелените площи в населените места.

Най-голям брой респонденти са отговорили (52,6 %) са дали отговор **„**Планиране и изграждане на нови паркове за широко обществено ползване".

На следващо място три отговора са получили равен брой отговори като над 42 % от респондентите са избрали отговорите „Цялостна оценка на видовете дълготрайна растителност и нейното състояние", „Извършване на мониторинг на състоянието на растителността в междублоковите и вътрешноквартални пространства", „Работа с населението и различни организации с цел популяризиране на обектите за отдих". Това е показател, че почти половината от общини, включените в проучването, са създали предпоставки и полагат усилия в посока ефективното опазване на зелените площи.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

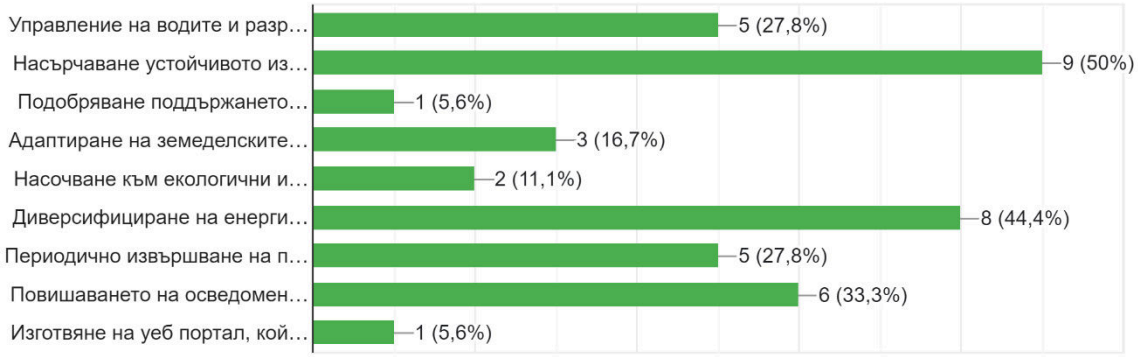
Фигура 15

Фигура 15 отразява отговорите на въпрос № 15*:* **С кое от посочените са свързани приоритетните насоки за развитие на зелената система на територията на Общината?**

Диаграмата разкрива какви приоритети са залегнали в общините за запазване на защитените територии и биологичното разнообразие. Най-голям дял (78,9 %) от респондентите са посочили отговор „Запазване на характерния ландшафтен облик на Общината". Това показва, че значителен брой от общините полагат усилия в посока съхранение на характерния ландшафтен облик.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

16. Кои от посочените дейности извършва Общината, свързани с адаптиране към изменението на климата?

Фигура 16

Фигура 16 отразява отговорите на въпрос № 16*:* **Кои от посочените дейности извършва Общината, свързани с адаптиране към изменението на климата?** Диаграмата разкрива какви конкретни действия извършват в общините, свързани с адаптиране към изменението на климата.

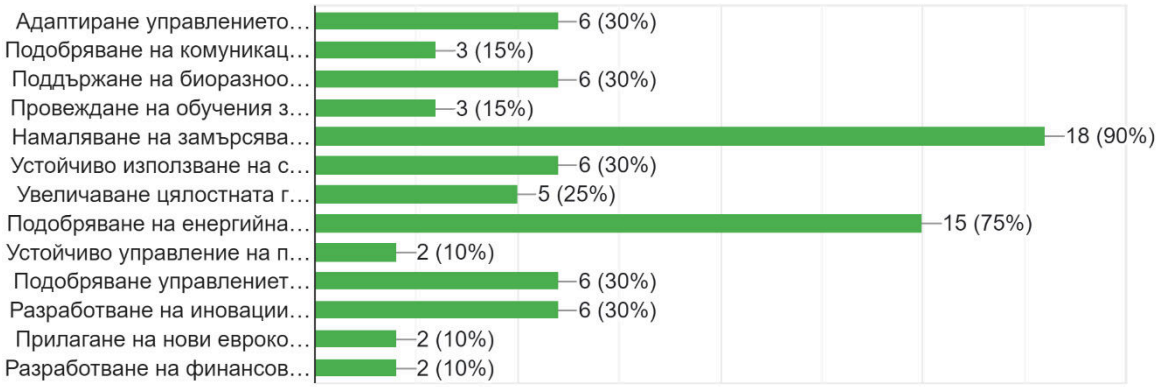
Най-голям дял (50 %) от респондентите са избрали отговор „Насърчаване устойчивото използване на природните ресурси и обработваемата земя и намаляване на уязвимостта на земеделските култури към въздействията от изменението на климата". Това показва, че половината от общините, обхванати в проучването имат отношение към насърчаване устойчивото използване на природните ресурси и обработваемата земя и намаляване на уязвимостта на земеделските култури към въздействията от изменението на климата.

С нисък процент (11,1 %) е отговор „Насочване към екологични иновации и разработване и въвеждане на по-селективно риболовно оборудване, съоръжения и ефективно използване на ресурсите"

На този въпрос едва 1 респондент е дал отговор „Изготвяне на уеб портал, който събира и разпространява специализирана информация, свързана с климатичните промени".

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

17. Кои от посочените цели си е поставила Общината, свързани с адаптиране към климатичните промени?

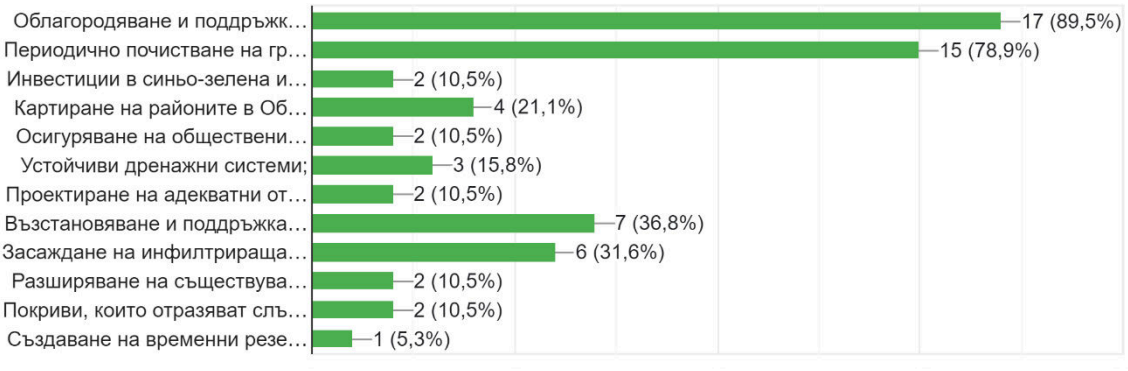
Фигура 17

Фигура 17 отразява отговорите на въпрос № 17*:* **Кои от посочените цели си е поставила Общината, свързани с адаптиране към климатичните промени?** Диаграмата разкрива какви цели са заложили общините за адаптиране към климатичните промени. Най-голям дял (90 %) от респондентите са избрали отговор „Намаляване на замърсяването". На следващо място с голям брой отговори (75%) е отговор „Подобряване на енергийната ефективност в сградите".

Това е показател, че почти всички общини, включените в проучването, полагат усилия в посока адаптиране към изменението на климата.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

18. Кои от посочените мерки е предприела Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Градоустройство"?

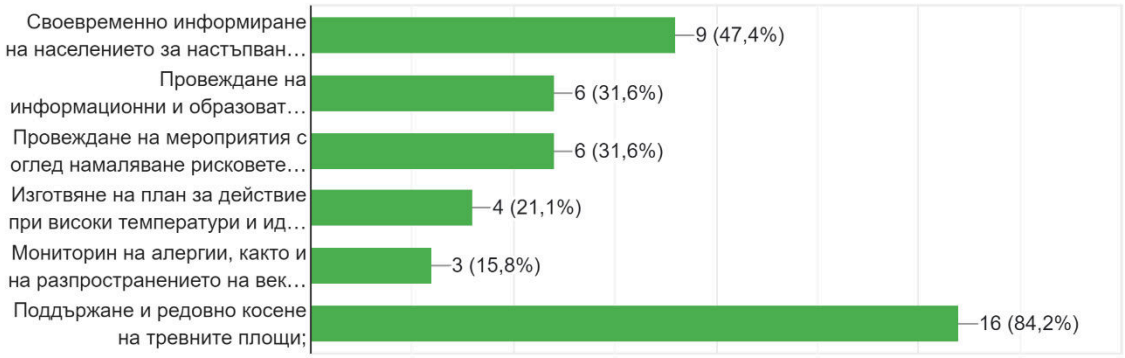
Фигура 18

Фигура 18 отразява отговорите на въпрос № 18*:* **Кои от посочените мерки е предприела Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Градоустройство"?** Диаграмата разкрива мерките, които са предприели общините за преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Градоустройство".

Най-голям дял (89,5 %) от респондентите са избрали отговор „Облагородяване и поддръжка на междублоковите пространства и мрежа от улично озеленяване;". На следващо място с голям брой отговори (78,9 %) е отговор „Периодично почистване на градските водни пътища (речни корита и канали) с цел да се избегне излизането на вода от коритата по време на интензивни валежи".

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

19. Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Здраве"?

Фигура 19

Фигура 19 отразява отговорите на въпрос № 19*:* **Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Здраве"?** Диаграмата разкрива, че основната мярка, която прилага общините за преодоляване на рисковете, свързан с изменението на климата в сектор „Здраве" е поддържане и редовно косене на тревните площи.

По отношение информирането на населението за посочените рискове, около половината от респондентите са посочили отговор „Своевременно информиране на населението за настъпване на периоди с екстремни температури и екстремни климатични явления – наводнения, бури, градушки". Съгласно отговорите най-слабо застъпена мярка в общините за преодоляване на горепосочените рискове са мониторинг на алергии, както и на разпространението на векторно-преносими заболявания.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

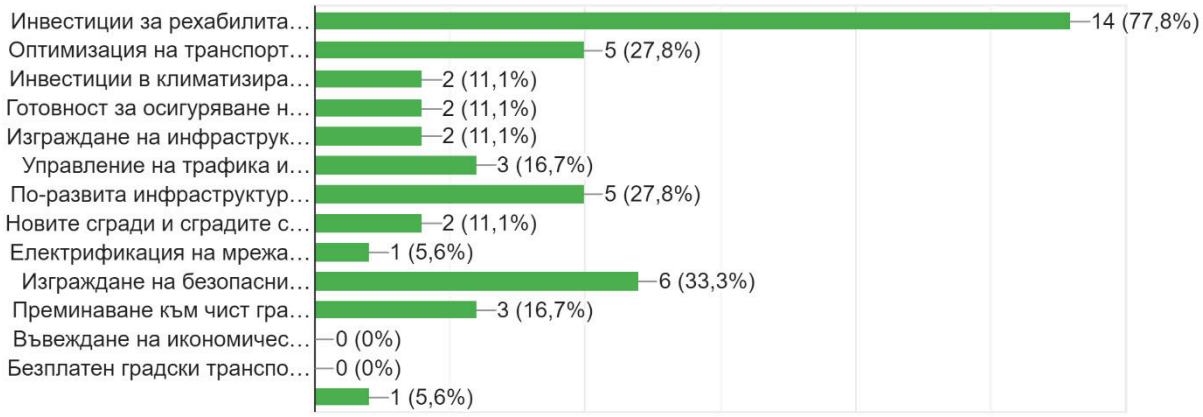
Фигура 20

Фигура 20 отразява отговорите на въпрос № 20 **Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Енергетика"?** Приблизително 79 % от респондентите са дали отговор „Увеличаване броят на програмите и стимулите за повишаване енергийната ефективност на сгради".

Съгласно извършеното проучване в общините не са достатъчно застъпени мерките за осигуряването на алтернативно захранване със стационарни или подвижни електрогенератори в публичните сгради.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

21. Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Транспорт"?

Фигура 21

Фигура 21 отразява отговорите на въпрос № 21 **Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Транспорт"?**

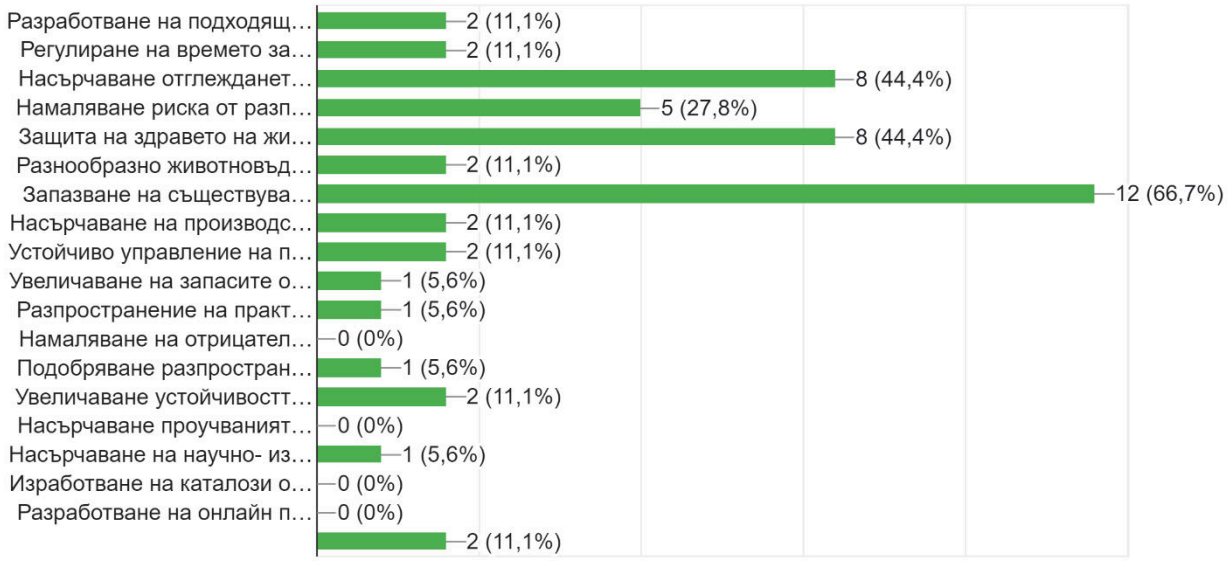
Според направеното проучване близо 80 % от респондените са избрали отговор „Инвестиции за рехабилитация и модернизация на улични платна и настилки (напр. с по-голяма износоустойчивост".

Не е получен нито един отговор **„Въвеждане на икономически стимули за населението, за закупуване на електрически автомобили" и „Безплатен градски транспорт", съответно** не е достатъчно популярна и мярката „електрифициране на градския транспорт".

Това от своя страна е индикатор, че в българските общини не са заложени мерки за финансово стимулиране на гражданите по отношение на по-зелени мерки в сектор транспорт.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

22. Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Селско стопанство"?

Фигура 22

Фигура 22 отразява отговорите на въпрос № 22 **Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Селско стопанство"?**

Най-голям дял (66,7) % от запитаните са дали отговор „Запазване на съществуващите пасища".

Нито един от запитаните не е посочил отговорите „Насърчаване проучванията на нови сортове култури, включително хибриди с цел увеличаване пригодността на растенията към температура, влага и други съответни климатични условия", „Изработване на каталози от подходящи растителни видове и сортове предвид спецификите на почвите и очакваните климатични условия в Общината" и „Разработване на онлайн портал с база данни, свързан с адаптиране към изменението на климата".

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

Фигура 23

Фигура 23 отразява отговорите на въпрос № 23 **Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Управление на води"?**

Повече от 72 % от запитаните са посочили отговор „Обновление, поддръжка и оптимизация на градската водопреносна мрежа с цел намаляване на загубите на вода" на този въпрос, като на следващо място се нарежда отговора „Реконструкция на съществуващи съоръжения от градската отводнителна система с цел подобряване на ефективността и увеличаване на капацитета им". Отговорите са индикатор, че в повече от половината общини, включени в проучването са предприети мерки за преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Управление на води".

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

Фигура 24

Фигура 24 отразява отговорите на въпрос № 24 **Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Околна среда"?** Диаграмата разкрива, че най-често предприетата мярка в общините за преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Околна среда" е планираното и редовно миене на пътната настилка с цел намаляване на запрашаването.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

Фигура 25

Фигура 25 отразява отговорите на въпрос № 25 **Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Туризъм"?**

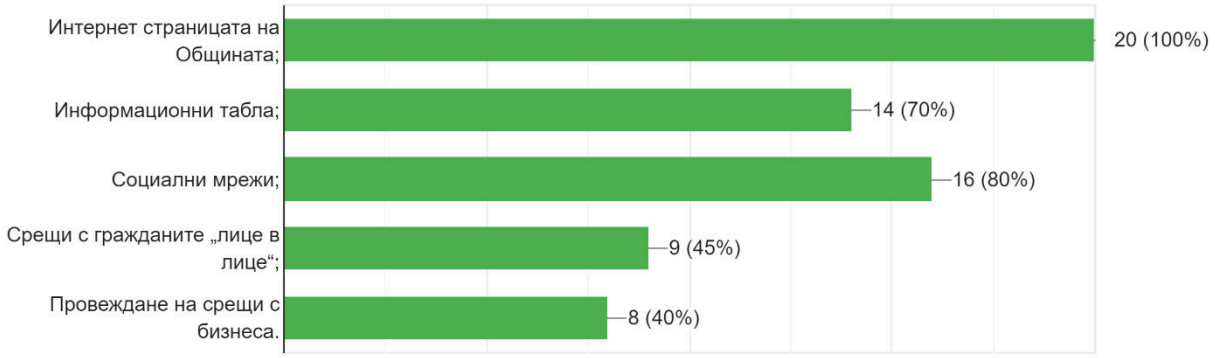
Този въпрос цели да покаже кои са предприетите мерки от общините за преодоляване на рисковете от изменението на климата в сектор „туризъм".

Повече от половината от участниците в проучването (60 %) са посочили отговор „Разширяване на кампаниите с популяризиране на зеления туризъм и природосъобразното поведение".

Видно от представената графика популярни мерки в тази насока са и по-широкото оползотворяване на целогодишния туристически капитал (напр. балнеоложки, културно-познавателен), както и иновациите в областта на туризма.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

26. По какъв начин Общината информира гражданите по отношение управлението на околната среда?

Фигура 26

Фигура 26 отразява отговорите на въпрос № 26 **По какъв начин Общината информира гражданите по отношение управлението на околната среда?**

Диаграмата разкрива, че най-често използвания комуникационен канал за популяризиране на политиката по опазване на околната среда сред общините са техните официални интернет страници, като този отговор е посочен от всички респонденти в проучването.

На следващо място се нареждат „Социалните мрежи" като средство за комуникиране на политиката и „Информационни табла".

Популярно средство сред общините за информиране на гражданите са срещите с гражданите лице в лице както и срещи с бизнеса.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

Мнението на бизнеса: След проведени лични интервюта с представители на малките и средни предприятия относно водените политики на местно ниво по отношение на управлението на околната среда и полуляризиране и въвеждане на предпоставки за кръгова икономика, бе идентицифицирана липсата от систематизирана, леснодостъпна и разбираема информация относно политиките, свързани с изменението на климата. Според представителите на бизнеса е нужен единен подход за планиране и отчитане. Липсата на надеждна и публично достъпна информация за изпълнението на климатичните мерки, намалява предвидимостта на политиките и мерките, води до ниска информираност на гражданите и бизнеса и затруднява гражданския контрол. Според представителите на бизнеса е необходимо да бъдат включени не само санкции за нарушителите, а и финансови стимули за граждани и предприятия с цел подпомагане въвеждането на енергоспестяващи мерки в домакинствата, производствата и т.нат.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНОТО ПРОУЧВАНЕ

След извършеното проучване може да се заключи, че общините в България се нуждаят от последователна политика в областта на управление на климата, която да хармонизира целите и интересите ѝ с тези на ЕС като цяло, така че да даде своя принос към общите усилия за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него.

Необходимо е да бъде постигнато взаимодействие на институциите на всички нива, активно събиране и обмен на информация и данни, и взаимодействие на общините с всички заинтересовани страни – от бизнеса до гражданското общество.

В общините следва да бъдат създадени условия за повишаване на капацитета на човешкия ресурс като се създадат подходящи знания и умения, необходими на всички засегнати от изменението на климата и прехода към климатично-неутрална икономика, за бъдат вземани адекватни решения, необходими за оценяването и адресирането на климатичните рискове.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА:

Полученият резултат от проучването дава основание да бъдат направени следните изводи и препоръки“:

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление“, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи “ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

- Да се стимулира по-активно гражданско участие в процесите на вземане на решения в Общината, свързани с околната среда, както и взимане под внимание на отправени препоръки от гражданите към местната власт за реформи, насочени към управление и опазване на околната среда и адаптиране към климатичните промени.
- Да бъдат създадени предпоставки за взаимодействието с гражданите чрез осигуряване на по-голяма публичност на инициативите, свързани със зелени политики, оптимизиране функциите на интернет страниците на Общините, иницииране на онлайн проучвания, обсъждания и кампании, които да ангажират гражданското общество с проблемите, свързани с околната среда и действията, които могат да се предприемат за тяхното разрешаване.
- Всяка община да има отделен телефонен номер за контакт и отделна подстраница на интернет сайта си, на които гражданите могат да сигнализират за нарушения и да правят предложения, свързани с дейностите по опазване на околната среда.
- Да бъдат налагани санкции за гражданите, които палят огън на открити места за широко обществено ползване /междублокови пространства, паркове, градини и др./ на територията на общината.
- Да бъдат налагани санкции за гражданите, които използват нестандартни горивни материали (гума, пластмаси, ПДЧ плоскости, едрогабаритни отпадъци и др.) за отопление или технологични нужди.
- Да бъде забранено използване на неизправни отоплителни инсталации, които замърсяват силно въздуха, отделяйки в голямо количество сажди и дим.
- Да бъдат налагани санкции при изхвърлянето в канализационните мрежи на населените места и селищните пречиствателни станции на територията на Общините на: (1) твърди отпадъци и материали, които могат да запушат тръбите и шахтите или се отлагат по стените им (вар, пясък, гипс, пепел, строителни, кухненски, животински, кожени и твърди битови отпадъци, метални стружки, парцали, конци, влакна, целулоза, хартия, стъкло и други подобни отпадъци), (2) вещества, които оказват разрушаващо действие на тръбите и канализационните съоръжения, (3) необеззаразени инфекциозни отпадъчни материали и микробиологични препарати; (4) киселини и основи, (5) експлозивни, запалими, корозивно действащи, канцерогенни, радиоактивни вещества и други опасни отпадъци.
- Да се въведат забрани и да се санкционира: къпането в забранени за къпане зони, обозначени с предупредителни знаци или табели; изхвърлянето на замърсени води по улиците, в открити ями и във водните обекти; прането и използването на перилни и химични вещества и препарати във водните обекти, с изключение на специално определените за целта места; отвеждането на непречистени отпадъчни води във водни течения, водоеми, подземни хоризонти или други водоприемници, в открити изкопи и ями, както и разливането им по пътищата, в парцели и имоти на територията на Общините; замърсяването на открити и закрити водоизточници за питейно-битови, промишлени и селскостопански нужди с отпадъци, пестициди и други опасни вещества, както и повреждането на съоръженията и инсталациите към тях; добивът на инертни материали от коритата на реките, без разрешението на компетентните общински и държавни органи.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

- Да се налагат санкции на всяко лице, което изоставя, нерегламентирано изхвърля и изгаря отпадъци върху почвена повърхност.
- Опазването и ползването на естествения ландшафт облик на Общините да се осъществяват по начин и със средства, недопускащи вредно въздействие, необратими изменения и/или увреждане на неговите елементи.
- Да бъдат налагани санкции на граждани, които извършват дейности водещи до унищожаване, увреждане или влошаване физиологичното състояние на дърветата, обявени за защитени и част от зелената система на Общините.
- В защитените територии, попадащи в границите на Общините, не трябва да се допуска извършването на следните дейности: използване на изкуствени торове и други химически средства; внасяне на неприсъщи за района растителни и животински видове; паша на животни, включително пашата в горите, извън ливадите и пасищата; събиране на билки, диворастящи плодове и други растения и животни на определени места; събиране на вкаменелости и минерали, увреждане на скални образувания; нарушаване на естественото състояние на водни площи, водни течения, техните брегове и прилежащи територии; ловуването, освен при регулиране на числеността на животинските видове; спортен риболов и риборазвъждане на определени места; замърсяване на водите и терените с битови, промишлени и други отпадъци.
- Създаване и поддържане на система, във всяка община, за непрекъснат мониторинг на шума в градска среда.
- Въвеждане на системи за интелигентно управление на светофари. Ефективният транспорт е критичен за качеството на живот и за опазването на околната среда. „Умните" светофари, вградени в пътната инфраструктура, които улесняват транспорта, са ключови компоненти на интелигентните системи за пътно движение. Ролята на смарт кръстовищата е да разпределят пътните потоци динамично, адаптивно, използвайки наличните ресурси по най-добрия начин според моментните потребности и приоритети.
- Ежегодно провеждане във всяка община на „Ден без автомобили", като седмици преди това се проведе мащабна информационна кампания, която цели информиране на възможно най-голям кръг от хора и включването им в инициативата.
- Ежегодно провеждане във всяка община на инициатива „Книги за смет", която поощрява едновременно рециклирането и четенето. Всеки, който предаде килограм годна за рециклиране пластмаса, получава в замяна книга по избор. Това е стратегия срещу замърсяването с пластмаса и начин за ограничаване на пластмасата за еднократна употреба, предотвратяване на нейното използване, повече рециклиране и по-устойчиви опаковки.
- Предоставяне на гражданите на безплатна услуга за извозване на строителните и едрогабаритни отпадъци, формирани при малки домашни ремонти. Услугата ще осигури удобство на гражданите при организирането на тази дейност и в същото време ще се поддържа по-високо ниво на чистотата в градската среда.
- Регулярно провеждане на информационни кампании за състоянието на водните ресурси в общините и методите за пестеливо използване на водата.
- Регулярно премахване на излезли от употреба моторни превозни средства, които са изоставени от собствениците им на паркинги и в междублокови пространства.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

- Като мярка за контрол и превенция на замърсяването на въздуха всяка община да инсталира станции за мониторинг в реално време на параметрите на качеството на въздуха. Използването на съвременни технологии за предаване, съхранение и анализ на данни предоставят възможност за моментално локализиране на замърсяване на въздуха и за проследяване на съответствието с европейското и местно законодателство за качеството на атмосферния въздух.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА МЕРКИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

- Системни проверки на строителните обекти за начина на отопление и чистотата на строителните площадки.
- Провеждане на повече информационни кампании за разясняване на населението на икономическите и екологични ползи от енергийната ефективност.
- Провеждане на повече информационни кампании за ефектите от използването на стандартизирани и/или нискоемисионни горива и горивни инсталации.
- Провеждане на повече информационни кампании за запознаване на обществеността с въздействието на основните замърсители върху здравето на хората и възможностите за лично участие в намаляване на вредните емисии.
- Провеждане на повече информационни кампании за насърчаване използването на обществения транспорт, в т. число и велосипедния транспорт.
- Редовно извършване на основен ремонт, реконструкция, рехабилитация и текущ ремонт на пътна и улична мрежа, пътни съоръжения, паркове и елементи на техническата инфраструктура.
- Редовни проверки за недопускане на замърсяване от строежи, вкл. за спазването на маршрутите за транспортирането на отпадъците от строителните обекти.
- Постоянен контрол за неправилно паркиране, особено в зелените площи.
- Поставяне на достатъчно на брой зарядни станции за електрически автомобили.
- Замяна на лугата, солта и пясъка със специализирани препарати за третиране на снежната покривка.
- Ограничаване на строителството в централните градски части.
- Към всички строителни обекти да се въведе изискване към изпълнителите за оборудване на временни пунктове за измиване на автомобилните гуми.
- С цел намаляване на замърсяването от транспорта да се изградят системи за отдаване на велосипеди под наем.
- Въвеждане на зони с ултра ниски емисии, в която могат да се движат само дизелови превозни средства, покриващи емисионен стандарт Евро 6 и по-висок или бензинови превозни средства, покриващи емисионен стандарт Евро 4. Всички превозни средства неотговарящи на стандартите да заплащат такса за влизане в зоната, определена от съответната община.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА МЕРКИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

- Създаване на система за използване на храни от търговските вериги и заведения за обществено хранене, преди изтичане на срока на годност, от социално слаби слоеве на населението.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

- Засилване на контрола от страна на Общините относно спазване на забраната за изхвърляне на отпадъци от батерии и акумулатори извън регламентираните за целта места.
- Провеждане на информационни кампании за запознаване на гражданите с възможностите за събиране на лекарства с изтекъл срок на годност и други медицински отпадъци, формирани в домакинствата.
- Редовно публикуване на актуална информация за отпадъците и управлението им на интернет страниците на Общините.
- По-често провеждане на кампании за почистване на населените места в Общините.
- Награди за всички училища и детски градини, които събират разделно отпадъци от хартия, пластмаса и стъкло.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА МЕРКИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ШУМА

- Използване само на нискошумови контейнерни съдове от фирмите, занимаващи се със сметопочистване и сметоизвозване.
- Изграждане на системи за непрекъснат и системен мониторинг на шума в градската среда.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА МЕРКИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ОПАЗВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

- Създаване на повече еко маршрути и еко пътеки на териториите на Общините.
- Увеличаване дела на храстите и плодоносните растения в парковете.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА МЕРКИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА РАЗВИТИЕ И ПОДДРЪЖКА НА ЗЕЛЕНИТЕ ПЛОЩИ

- Създаване на повече паркови пространства и зони за отдих.
- Стимулиране на засаждането и отглеждане на растения чрез информационни кампании и кампании по залесяване;
- Налагане на санкции на физически или юридически лица, които унищожават местната флора.

ПРЕПОРЪКИ ЗА АДАПТАЦИЯ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ/ ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА:

- Насърчаване въвеждането на кръгова икономика и еко-иновации във всички предприятия.
- Осигуряване на финансови стимули – данъчни облекчения, бонусни системи за местните предприятия;
- Насърчаване и осигуряване на предпоставки за разделно събиране на отпадъците;
- Насърчаване и осигуряване на предпоставки за разделно събиране на отпадъците;
- Създаване на възможности за рециклиране на отпадъците на местно ниво чрез обособяване на специални депа и механизми за рециклиране.

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

- Повишаване готовността на населението за реагиране в случай на наводнения, пожари, земетресения и др.
- Провеждане на периодични, тематични информационни кампании сред учениците, местното население, местни власти, местни предприятия за ползите от въвеждането на мерки за енергийна ефективност, за намаляване на парниковите газове и опасностите от климатичните промени, с цел създаване на култура и модел на поведение.

Да се адаптират плановете за действие на местно ниво по отношение на кръговата икономика чрез внедряване на мерки по отношение на:

- Опаковки и пластмаси
- Устойчив текстил
- Електроника и ИКТ
- Строителство и сгради
- Батерии и превозни средства
- Хранителната верига
- Критични суровини
- Ремонт и повторна употреба на стоки

Политиката на местно ниво по отношение на кръговата икономика да бъде водена съобразно пакета от мерки за финансиране на устойчив растеж на ЕС - „Таксономия на ЕС". „Таксономия на ЕС" съдържа списък от технологии, оценени с нова категория финансови показатели, които да помогнат на инвеститорите да измерват въглеродния отпечатък на своите инвестиции. Към тях ЕК предлага да бъдат включени и нови сектори в енергетиката, а именно ядрената енергия и природният газ (последният за транзитен период от време).

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1

АНКЕТНА КАРТА - ИНТЕРВЮ
ОТНОСНО ПРИЛАГАНИТЕ ПОЛИТИКИ И МЕХАНИЗМИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ В ОБЩИНИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Община:

Имена на анкетираното лице:

Длъжност:

Дирекция, отдел:

1. Кои от следните принципи прилага Общината за опазване на околната среда?

□ Устойчиво развитие;

Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве и околната среда;

□ Участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;

□ Информиране на гражданите за състоянието на околната среда;

□ Замърсителят плаща за причинените вреди;

□ Съхранение, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;

□ Възстановяване и подобряване качеството на околната среда в замърсените и увредени райони;

□ Предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях;

□ Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения.

2. Кои са приоритетите, заложени в политиката на Общината за опазване на околната среда?

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

 Подобряване качеството на атмосферния въздух чрез изпълнение на комплекса от мерки за опазване чистотата на атмосферния въздух;

 Интегрирано управление на водите, в т. ч. опазване и подобряване състоянието на водите, постигане и поддържане на добро количествено, химично и екологично състояние на водните тела на територията на Общината;

 Постигане на ресурсна ефективност чрез прилагане на йерархията при управление на отпадъците, предотвратяване на образуването им, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването им чрез рециклиране, намаляване на депонирането и ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве;

 Рационално използване на земите на територията на Общината и недопускане замърсяването на почвите, възстановяване и поддържане на почвеното плодородие;

 Опазване, поддържане и възстановяване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;

 Подобряване качеството на зелените площи и повишаване на залесяването и облагородяването на пустеещи терени;

 Намаляване на неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве, екосистемите и националното стопанство, предизвикано от климатичните промени;

 Публикуване на информация в интернет с отворен достъп, свързана с околната среда и превантивни мерки за нейното опазване;

 Повишаване на обществеността съзнание и култура по опазване на околната среда и ефективно прилагане на механизмите за контрол за изпълнение на екологичното законодателство;

 Създаване, внедряване, поддържане и развитие на Системи за ранно предупреждение за бедствия от хидрометеорологичен характер.

3. Чрез прилагане на политики и механизми за опазване на околната среда Общината се стреми към:

 Задоволяване на населението с вода за питейно-битови нужди, с необходимите качествени показатели, свеждане до минимум на аварийните ситуации и недостига на вода;

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

 Опазване и подобряване на водната среда, поддържане на проводимостта и доброто естетическо състояние на районите около повърхностните водни тела – чрез прилагане на научно-техническите постижения при управление на водите;

 Осигуряване на условия за постигане на добро химично и екологично състояние на водите в Общината;

 Възстановяване на водовземните съоръжения и осигуряване на нужди от вода за напояване на зелени площи от подземни води;

 Поддържане на необходимата чистота по улиците, зелените площи и др. части, редовно събиране и извозване на отпадъците, поставяне на достатъчен брой съдове за събиране на отпадъци;

 Поддържане на зелените площи за широко обществено ползване, изграждане на нови и поддържане в съответствие с нормативните изисквания на съществуващите съоръжения в детските площадки;

 Поддържане на защитените територии;

 Целогодишно осигуряване на задоволително качество на атмосферния въздух;

 Постигане на нормите за шумово натоварване;

 Опазване на уникалните природни дадености с видовото разнообразие в тях.

4. Кои са основните стратегически цели на Общината, свързани с опазване на околната среда:

 Повишаване качеството на живот на жителите в Общината и намаляване до минимум риска за човешкото здраве чрез непрекъснато подобряване състоянието на отделните компоненти и фактори на околната среда;

 Повишаване качеството на околната среда чрез подобряване на инфраструктурата за опазване на околната среда и разширяване на екологичния мониторинг;

 Осигуряване на добро качество на атмосферния въздух, отговарящо на нормативните изисквания и стремеж към неговото непрекъснато подобряване;

 Осигуряване на вода за населението и бизнеса, както и подобряване на състоянието на повърхностните и подземните води;

 Увеличаване на ресурсната ефективност чрез прилагане на мерки за ефективно управление на отпадъците;

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

 Поддържане на добро състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия;

 Запазване площта на защитените територии, на територията на Общината, с цел опазване на природното богатство;

 Опазване и поддържане на биологичното разнообразие, на територията на Общината;

 Предотвратяване на негативното влияние на вредните физически фактори шум, йонизиращи и нейонизиращи лъчения;

 Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване;

 Ограничаване/предотвратяване на рисковете пред Общината в следствие от изменението на климата и адаптиране на Общината към случващите се климатични промени;

 Повишаване на екологичната култура, информираност и активно участие на гражданите в решаването на екологични проблеми.

5. Кои от посочените дейности извършва Общината за опазване на околната среда?

 Поддържане на благоприятно състояние на природните местообитания;

 Създаване на планове за действие за застрашени животински и растителни видове;

 Управление и поддръжка на екомаршрути и изграждане на екопътеки;

 Мерки за предотвратяване на горски пожари;

 Опазване на биологичното разнообразие;

 Контрол на източниците на емисии, на територията на Общината;

 Реализация на мероприятия за борба с ерозията и замърсяването на почвите;

 Топлинно саниране на големите обществени сгради;

 Газификация;

 Стимулиране на ползването на алтернативни /възобновяеми/ енергийни източници;

 Въвеждане на енергоспестяващи мерки в общинските сгради и уличното осветление;

 Разширяване дела на транспортните средства, работещи с екологични горива;

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

- Стимулиране изграждането на системи за биогаз от органичен отпадък;
- Залесяване на неземеделски земи и последващо отглеждане на насажденията;
- Поддържане на система за ранно предупреждаване при бедствия и аварии;
- Почистване коритата на реките;
- Изграждане, реконструкция и модернизация на канализационна мрежа, пречиствателна станция за отпадъчни води и водоснабдителна мрежа;
- Почистване на нерегламентираните замърсявания на територията на Общината;
- Безопасно съхраняване на негодни за употреба пестициди;
- Намаляване количеството отпадъци чрез развиване на система за разделно събиране;
- Изграждане на площадки за временно съхранение на биоразградими отпадъци;
- Рехабилитация на улици в населените места;
- Поддържане на актуална информация на интернет страницата на Общината за околната среда;
- Популяризиране на природните ценности с цел развитие на устойчив туризъм;
- Рехабилитация на туристическа инфраструктура;
- Провеждане на екологични кампании;
- Отпечатване и разпространение на листовки/брошури за информация за околната среда и екологичното законодателство;
- Привличане на обществеността при взимане на решения за опазване на околната среда;
- Осъществяване на акции за почистване на населените места;
- Организиране на обществени кампании, семинари и обучителни модули;
- Друго .....

6. Какви конкретни действия предприема Общината за подобряване качеството на атмосферния въздух?

- Намаляване на емисиите на фини прахови частици от всички потенциални източници;
- Повишаване на енергийната ефективност на жилищните сгради;

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

 Подмяна на горивната база за отопление в битовия сектор с ниско емисионни горива/природен газ;

 Преминаване към високоефективни системи за отопление (климатици, термопомпи и др.);

 Засилване контрола и ограничаване движението на моторни превозни средства с неизправни „катализатори";

 Въвеждане на финансови механизми, стимулиращи употребата на автомобили, изгарящи нискоемисионно гориво (втечнен газ, природен газ);

 Увеличаване дела на електрическите и на хибридните автомобили за сметка на автомобили, задвижвани единствено чрез двигател с вътрешно горене;

 Повишаване привлекателността на градския транспорт;

 Измиване на уличните платна след опесачаването през зимния сезон при настъпване на дни с положителни температури;

 Контрол и адекватни санкции за нерегламентирани дейности, замърсяващи с прахови частици – горене на гуми, изхвърляне на строителни и други отпадъци, паркиране на автомобили в зелени площи и др.;

 Задължително покриване на всички товарни автомобили, превозващи земни маси, пясък и други насипни материали;

 Насърчаване на гражданите за активно включване в почистване и поддържане на зелените площи;

 Друго .....

7. Кои от посочените мерки е предприела Общината за подобряване качеството на водите?

 Намаляване замърсяването на повърхностните и подземните води, там където е отчетено не добро състояние на водното тяло;

 Повишен контрол върху източниците на замърсяване, свързани с нерегламентирано заустване на битови и промишлени води във водните обекти, изхвърляне на битови и строителни отпадъци в коритата на реките и деретата;

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

 Не се допуска застрояване в непосредствена близост до водните обекти и в заливаемите зони и извършване на нерегламентирано разрушаване на съществуващи съоръжения;

 Осигурен контрол по опазване качеството на минералните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване;

 Подробно проучване на хидромелиоративните съоръжения за установяване на тяхното състояние и възможности за инвестиции във възстановяването им;

 Не се допуска разрушаване и лошо стопанисване на хидротехническите и хидромелиоративните съоръжения;

 Изграждане на корекции на реките и ремонт на съществуващи такива с цел превенция от наводнения и адаптация към климатичните промени;

 Реконструкция и доизграждане на канализационната мрежа;

 Оптимизиране на водоснабдителната мрежа с цел предотвратяване загубата на вода;

 Ползване на дъждовната вода като ресурс;

 Друго .....

8. Кои са основните приоритети, включени в политиката на Общината, свързани с управление на отпадъците?

 Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците;

 Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;

 Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците;

 Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци;

 Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите „отговорност на производителя" и „замърсителят плаща";

 Друго .....

9. Системата от съоръжения на Общината за третиране на битовите отпадъци включва:

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

 Съоръжения за оползотворяване на биоразградими битови отпадъци - инсталация за зелени отпадъци и инсталация за разделно събрани биоотпадъци (хранителни и кухненски отпадъци);

 Сепариращи инсталации за предварително третиране на разделно събрани битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, както и за сепариране на смесени битови отпадъци;

 Инсталация за третиране на едрогабаритни битови отпадъци, която третира отпадъци, както от домакинствата, така и от сферата на бизнеса;

 Инсталация за механично-биологично третиране;

 Осигурени са съдове и техника за извозване на смесени битови отпадъци и за събиране и извозване на разделно събраните хранителни и кухненски отпадъци, както и на зелените отпадъци от обществените паркове и градини;

 Осигурена е инфраструктура за третиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата и от строителни дейности, по които Общината е възложител;

 Общината няма система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци;

 Друго .....

10. Кои от посочените мерки е предприела Общината за ефективно управление на отпадъците?

 Осигурени са съдове за събиране на битови отпадъци – контейнери, кофи и др.;

 Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депа и други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;

 Почистване на уличните платна, площадките, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

 Изграждане, експлоатация и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;

 Организиране събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на Общината;

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

 Разделно събиране на битови отпадъци на територията на Общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, биологични, хранителни отпадъци;

 Организиране на дейностите по разделно събиране на отпадъци и/или оказване на съдействие на организациите за оползотворяване на отпадъци;

 Въвеждане на системата „плати, колкото изхвърлиш";

 Икономически стимули за гражданите, за разделно събиране на битови отпадъци;

 Осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други;

 Осигуряване на информация на обществеността чрез интернет страницата на Общината, както и по друг подходящ начин;

 Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища и организиране на почистването им;

 Друго .....

11. На кои от посочените принципи се основава политиката на Общината за опазване на почвите?

 Екосистемен и интегриран подход;

 Устойчиво ползване на почвите;

 Превантивен контрол за предотвратяване или ограничаване увреждането на почвите и на техните функции;

 Прилагане на добри практики при ползването на почвите;

 Замърсителят плаща за причинените вреди;

 Информираност на обществеността за екологичните и икономическите ползи от опазването на почвите;

 Друго .....

12. Кои от посочените действия предприема Общината за запазване на защитените територии и биологичното разнообразие?

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

 Следване на план за управление на защитените територии, с който се регламентират действията по опазване на природата и устойчиво използване на възобновяемите ресурси в тях;

 Провеждане на информационни кампании с цел запознаване на населението в Общината с биологичното разнообразие на нейната територия, както и с неговия природозащитен и законов статут и начините за опазването му;

 Проучване на биоразнообразието на територията на Общината извън защитените територии и зони, като данните от проучването се систематизират и са публично достъпни;

 Друго .....

13. Кои от посочените мерки е предприела Общината за управление, намаляване и предотвратяване на шума в околната среда?

 Извършват се мероприятия по поддържане и озеленяване на площи;

 Отделяне на жилищните сгради от натоварените пътни артерии със зелени пояси;

 Подмяна на уличните пътни настилки;

 Цялостна шумозащита на големи зони за отдих;

 Оптимизиране на организацията на движението, премахване на задръстванията, ограничаване достъпа на моторните превозни средства в централните градски части;

 Забрана за движение на мотоциклети и тежки камиони в определени часове и райони, в близост до лечебни и детски заведения;

 Подмяна на остарелите автобуси и трамвайни мотриси;

 Изграждане на буферни паркинги и велоалеи;

 Отбиване на движението на едрогабаритни автомобили по Околовръстни /обходни/ пътища и изграждането на нови такива;

 Мерки за защита от шум при проектиране на нови сгради и мерки за нормативно обоснована редукция на шума при реконструкция, основно обновяване, основен ремонт и преустройство на съществуващи сгради;

 При извършване на строителни работи по изграждане на нови обекти се използва съвременна строителна и транспортна техника, като при необходимост се поставят временни шумозащитни екрани за защита на близки до строителната площадка жилищни територии;

 Друго .....

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

14. По какъв начин Общината опазва зелените площи в населените места?

 Цялостна оценка на видовете дълготрайна растителност и нейното състояние;

 Извършване на мониторинг на състоянието на растителността в междублоковите и вътрешноквартални пространства;

 Работа с населението и различни организации с цел популяризиране на обектите за отдих;

 Планиране и изграждане на нови паркове за широко обществено ползване;

 Градско земеделие;

 Друго .....

15. С кое от посочените са свързани приоритетните насоки за развитие на зелената система на територията на Общината?

 Запазване на характерния ландшафтен облик на Общината;

 Недопускане на презастрояване на крайселищните и природните територии за нуждите на туризма, бизнеса или обитаването;

 Създаване на планови и проектни предпоставки за обогатяване на околната среда на територията на града с характерни за региона растителни видове;

 Продължаване осъществяването на дейности срещу ерозионните процеси;

 Друго .....

16. Кои от посочените дейности извършва Общината, свързани с адаптиране към изменението на климата?

 Управление на водите и разработване на добри практики за напояване;

 Насърчаване устойчивото използване на природните ресурси и обработваемата земя и намаляване на уязвимостта на земеделските култури към въздействията от изменението на климата;

 Подобряване поддържането и възстановяването на структурата на почвата и увеличаване на капацитета за инфилтрация на почвата, за да се сведе до минимум ерозията;

 Адаптиране на земеделските стопанства и съоръжения, разнообразяване на животновъдството и подобряване на съществуващите пасища;

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

 Насочване към екологични иновации и разработване и въвеждане на по-селективно риболовно оборудване, съоръжения и ефективно използване на ресурсите;

 Диверсифициране на енергийните източници и енергийна ефективност;

 Периодично извършване на пълна инвентаризация на горите за събирането на надеждни данни, за състоянието на горските ресурси;

 Повишаването на осведомеността и общото образование на обществото относно изменението на климата;

 Изготвяне на уеб портал, който събира и разпространява специализирана информация, свързана с климатичните промени;

 Друго .....

17. Кои от посочените цели си е поставила Общината, свързани с адаптиране към климатичните промени?

 Адаптиране управлението на природните ресурси (почви, вода, рибарство и аквакултури);

 Подобряване на комуникацията и разбирането на екосистемните процеси;

 Поддържане на биоразнообразието;

 Провеждане на обучения за екосистемно мислене;

 Намаляване на замърсяването;

 Устойчиво използване на съществуващите екосистемни услуги;

 Увеличаване цялостната гъвкавост на енергийната система;

 Подобряване на енергийната ефективност в сградите;

 Устойчиво управление на процесите на възобновяване и увеличаване на площта и дървесния запас на горските територии;

 Подобряване управлението на горските ресурси;

 Разработване на иновации в областта на туризма;

 Прилагане на нови еврокодове и технически норми в планирането, проектирането, строителните технологии и строителните материали;

 Разработване на финансови и социални политики за управление на риска, за адаптиране към изменението на климата;

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

☐ Друго .....

18. Кои от посочените мерки е предприела Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Градоустройство"?

X Облагородяване и поддръжка на междублоковите пространства и мрежа от улично озеленяване;

☐ Периодично почистване на градските водни пътища (речни корита и канали) с цел да се избегне излизането на вода от коритата по време на интензивни валежи;

☐ Инвестиции в синьо-зелена инфраструктура (напр. зелени покриви);

☐ Картиране на районите в Общината, застрашени от наводнения (речни, вследствие на порои) и изготвяне на мерки за противодействие и реагиране;

☐ Осигуряване на обществени сгради, които по време на горещи вълни да предлагат услуги за уязвими хора;

☐ Устойчиви дренажни системи;

☐ Проектиране на адекватни отводнителни системи при нови сгради и инфраструктурни обекти;

☐ Възстановяване и поддръжка на градски и извънградски чешми;

☐ Засаждане на инфилтрираща растителност (дървета, храсти), след извършване на нарочено за целта проучване;

☐ Разширяване на съществуващи и изграждане на нови подземни паркинги;

☐ Покриви, които отразяват слънчевата светлина и топлина за разлика от конвенционалните черни покриви, които поглъщат топлината и по този начин затоплят сградите и други повърхности, като паркинги;

☐ Създаване на временни резервоари за вода под формата на водни площи в паркове и градини или под земята;

☐ Друго .....

19. Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Здраве"?

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

 Своевременно информиране на населението за настъпване на периоди с екстремни температури и екстремни климатични явления – наводнения, бури, градушки;

 Провеждане на информационни и образователни кампании относно неблагоприятните последици върху здравето от климатичните промени;

 Провеждане на мероприятия с оглед намаляване рисковете от възникване на заболявания;

 Изготвяне на план за действие при високи температури и идентифициране на уязвими групи хора;

 Мониторинг на алергии, както и на разпространението на векторно-преносими заболявания;

 Поддържане и редовно косене на тревните площи;

 Друго .....

20. Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Енергетика"?

 Увеличаване броят на програмите и стимулите за повишаване енергийната ефективност на сгради;

 Готовност за бързо реагиране при аварии;

 Провеждане на информационни кампании за стимулиране на инвестиции във високоефективни охладителни и отоплителни уреди;

 Осигуряване на алтернативно захранване със стационарни или подвижни електрогенератори в публичните сгради;

 Друго .....

21. Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Транспорт"?

X Инвестиции за рехабилитация и модернизация на улични платна и настилки (напр. с по-голяма износоустойчивост);

 Оптимизация на транспортната свързаност (градска – околоградска част);

 Инвестиции в климатизиране на градския транспорт;

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

 Готовност за осигуряване на автономно захранване/ръчно регулиране на трафика в случай на спиране на електрозахранването на светофарната система;

 Изграждане на инфраструктурата за алтернативни горива, за превозните средства, която да осигури пътувания на дълги разстояния чрез зареждане с алтернативни горива – електричество, водород и втечнен метан;

 Управление на трафика и паркоместата, ограниченията на скоростта и зоните с ниски емисии;

 По-развита инфраструктура за велосипеди и електрически автомобили;

 Новите сгради и сградите след основно саниране следва да имат повече пунктове за зареждане, наличие на кабели за все по-големия брой пунктове за зареждане и повече паркоместа за велосипеди;

 Електрификация на мрежата на градския транспорт;

 Изграждане на безопасни велосипедни алеи за насърчаване на градското колоездене, осигуряване на по-безопасно използване на електронни скутери и електрически велосипеди;

 Преминаване към чист градски транспорт, ходене пеша и колоездене;

 Въвеждане на икономически стимули за населението, за закупуване на електрически автомобили;

 Безплатен градски транспорт;

 Друго .....

22. Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Селско стопанство"?

 Разработване на подходящи напоителни системи;

 Регулиране на времето за селско-стопански операции (дати за засаждане или сеитба и третиране);

 Насърчаване отглеждането на култури, адаптирани към климата;

 Намаляване риска от разпространение на плевели, болести и вредители в селското стопанство, както и подобряване качеството на селскостопанските продукти;

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

 Защита на здравето на животните, намалени загуби, предизвикани от инфекции и болести по животните;

 Разнообразно животновъдство и въвеждане на по-толерантни по отношение на топлината животински породи и адаптиране на животните към климатичните условия;

 Запазване на съществуващите пасища;

 Насърчаване на производството на плодове и зеленчуци, които са с високо качество;

 Устойчиво управление на почвите, защита на обработваемите площи от ерозия на почвата и увеличаване на земеделските добиви;

 Увеличаване на запасите от органични вещества в почвата;

 Разпространение на практики за ефективното използване на водата (намаляване на загубите на вода), за ефективност на напояването, както и рециклирането или съхраняването на водата;

 Намаляване на отрицателното въздействие на изменението на климата върху аквакултурите и регистриране не нови аквакултурни обекти;

 Подобряване разпространението на знанията за адаптиране към изменението на климата сред земеделски производители, включително публикуване на статии, инструкции, изследвания и проучвания;

 Увеличаване устойчивостта на селскостопанския сектор към бъдещата несигурност по отношение на климата;

 Насърчаване проучванията на нови сортове култури, включително хибриди с цел увеличаване пригодността на растенията към температура, влага и други съответни климатични условия;

 Насърчаване на научно- изследователските и приложни дейности в областта на адаптиране към изменението на климата;

 Изработване на каталози от подходящи растителни видове и сортове предвид спецификите на почвите и очакваните климатични условия в Общината;

 Разработване на онлайн портал с база данни, свързан с адаптиране към изменението на климата;

 Друго .....

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

23. Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Управление на води"?

X Обновление, поддръжка и оптимизация на градската водопреносна мрежа с цел намаляване на загубите на вода;

☐ Сертифициране на изворите с минерални води за питейни цели;

☐ Реконструкция на съществуващи съоръжения от градската отводнителна система с цел подобряване на ефективността и увеличаване на капацитета им;

☐ Провеждане на информационни кампании за ефективно използване на водните ресурси в ежедневието;

☐ Системен мониторинг на състоянието на дъждоприемните шахти с цел поддържане на проводимостта им;

☐ Готовност за организация при осигуряване на необходимите количества питейна вода при настъпване на екстремни климатични явления, приоритетно за детски, учебни и лечебни заведения;

☐ Осигуряване на организационни мерки за готовност при необходим режим на водата;

☐ Наличие на система за ранно предупреждение при риск от наводнения;

☐ Прилагане на по-ефективни напоителни системи (напр. капково напояване);

☐ Изграждане на резерв с питейна вода и резервоари с вода за битови нужди и напояване;

☐ Системи за събиране и съхранение на дъждовна вода;

☐ Дезинфекция на канализацията в случай на продължителни периоди на засушаване;

☐ Друго .....

24. Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Околна среда"?

☐ Планирано и редовно миене на пътната настилка с цел намаляване на запрашаването;

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

☐ Усвояване на нови територии за озеленяване;

☐ Оросяване на уличната настилка през топлите и сухи летни месеци с цел охлаждане и намаляване на запрашаването;

☐ Мониторинг на състоянието на присъстващите в градската среда индикативни растителни и животински видове, след извършване на нарочено за целта проучване;

☐ Системи за ранно предупреждение във връзка с пожари;

☐ Идентифициране на потенциалните рискове за ключови видове и местообитания, и при необходимост изготвяне на план за действие за тяхното опазване, след извършване на нарочено за целта проучване;

☐ Друго .....

25. Кои от посочените мерки предприема Общината, насочени към преодоляване на рисковете, свързани с изменението на климата в сектор „Туризъм"?

☐ По-широко оползотворяване на целогодишния туристически капитал (напр. балнеоложки, културно-познавателен);

☐ Разширяване на кампаниите с популяризиране на зеления туризъм и природосъобразното поведение;

☐ Иновации в областта на туризма;

☐ Популяризирана на "slow tourism";

☐ Друго .....

26. По какъв начин Общината информира гражданите по отношение управлението на околната среда?

☐ Интернет страницата на Общината;

☐ Информационни табла;

☐ Социални мрежи;

☐ Срещи с гражданите „лице в лице";

☐ Провеждане на срещи с бизнеса.

☐ Други: .....

Документът е разработен с финановата подкрепа на ОП „Добро управление", съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ и националния бюджет на Република България. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация „ЕС О ЕС предприемачи " и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.